

Rapportage (2)

Het weer openen van de basisscholen

Hoe leerkrachten denken over het weer openen van de basisscholen op 11 mei a.s.

Utrecht, mei 2020

Postbus 681

3500 AR Utrecht

Telefoon: 030 263 10 80

e-mail: info@duo-onderwijsonderzoek.nl

website: www.duo-onderwijsonderzoek.nl

INHOUDSOPGAVE

<i>Paragraaf</i>	<i>pagina</i>
1 BELANGRIJKSTE RESULTATEN	2
2 INLEIDING	4
3 ONDERZOEKSOPZET	5
4 RESULTATEN.....	6
4.1 Weer naar school (of niet)	6
4.2 Vertrouwen in de besluitvorming	10
4.3 Hoe scholen invulling geven aan de situatie vanaf 11 mei	14
4.4 Afspraken en maatregelen in de school	19
4.5 Angst (of niet) voor het Coronavirus	23
4.5 Voorgelegde stellingen	25

Bijlage - responsverantwoording

1 BELANGRIJKSTE RESULTATEN

De resultaten van dit onderzoek zijn op twee momenten naar buiten gebracht:

- op 4 mei 2020 het eerste deel (rapport 1, zie www.duo-onderwijsonderzoek.nl/recente-onderzoeken), zie de volgende pagina voor de belangrijkste resultaten die toen naar buiten zijn gebracht;
  - op 7 mei 2020 het tweede deel, zie deze pagina voor de belangrijkste resultaten van het tweede deel.
- Voor alle duidelijkheid, dit rapport (rapport 2) bevat alle resultaten: het eerste én het tweede deel.

De belangrijkste resultaten van het tweede deel (naar buiten gebracht op 7 mei 2020)

Leerkrachten hebben er veel zin en staan achter de aanpak van hun school

Een ruime meerderheid van de leerkrachten (80%) heeft er veel zin om op 11 mei weer aan de slag te gaan met hun leerlingen. De gereserveerde houding van de overige leerkrachten heeft met name te maken met dat zij vinden dat het eigenlijk niet verantwoord is de scholen op 11 mei te openen (daar hebben wij – DUO Onderwijsonderzoek & Advies op 4 mei – over gepubliceerd).

Driekwart van de leerkrachten (75%) vindt dat de schoolleiding er alles aan doet om het schoolteam te ondersteunen in deze moeilijke periode (9% vindt dat niet). Eveneens driekwart (72%) heeft er veel vertrouwen dat de school goed voorbereid is op de nieuwe situatie (deels op school verzorgen van het onderwijs, deels afstandsonderwijs; 9% heeft dat vertrouwen niet).

Drie op de vijf leerkrachten (60%) geven aan dat hun leerlingen zonder grote leerachterstanden over zullen gaan naar de volgende groep. Bovendien geeft twee derde van de leerkrachten (64%) aan dat eventuele leerachterstanden in het komende schooljaar vrij gemakkelijk weggewerkt zullen worden (9% verwacht dat niet).

Niet alle leerkrachten starten op 11 mei – de problemen die dat met zich meebrengt zijn te overzien

Op twee op de vijf basisscholen (43%) wordt op 11 mei gestart met een complete bezetting: alle leerkrachten staan weer voor hun groep(en). Ruim de helft van de basisscholen (57%) start met een incompleet team. Op deze scholen (die starten met een incompleet team) komen gemiddeld drie leerkrachten niet naar school op 11 mei. De overgrote meerderheid van de leerkrachten (92%; dus werkzaam op scholen die beginnen met een incompleet team) geeft aan dat dit geen problemen oplevert of dat de problemen die het oplevert te overzien zijn.

Duidelijke afspraken op de scholen

Op nagenoeg alle scholen zijn voor de opening van 11 mei afspraken gemaakt over 1) hoe ouders hun kinderen 'afleveren op school' (99% van de leerkrachten geeft aan dat daar duidelijke of redelijk duidelijke afspraken over zijn gemaakt), 2) het spreiden van de pauzes over de groepen/leerlingen (96%), 3) hoe leerkrachten met de ouders communiceren over hun kinderen (96%), 4) het (frequenter dan normaliter) schoonmaken van de klaslokalen (92%), 5) hoe leerkrachten met hun leerlingen omgaan (over bijv. het afstand houden; 93%), 6) hoe het personeel in de teamruimte/personeelskamer met elkaar omgaat (94%), 7) het 'ruimtelijk verdelen van het schoolplein' over de verschillende groepen (90%) en 8) looproutes in de school waaraan leerlingen zich moeten houden (90%).

De belangrijkste resultaten van het eerste deel (naar buiten gebracht op 4 mei 2020)

Bijna alle leerkrachten gaan weer op school aan de slag

Bijna alle leerkrachten (93%) geven aan dat zij op 11 mei a.s. weer op hun school gaan lesgeven. Er is een groep leerkrachten die niet gaat lesgeven (4%) en een groep twijfelt nog (3%).

De belangrijkste redenen waarom leerkrachten niet gaan lesgeven op hun school op 11 mei a.s. zijn 1) het zelf behoren tot een risicogroep, 2) angst om besmet te worden en 3) het hebben van een of meerdere gezinsleden die behoren tot een risicogroep.

Kritisch over de besluitvorming

Twee derde van de leerkrachten (64%) vindt het verantwoord dat de basisscholen op 11 mei weer opengaan, een derde van de leerkrachten (36%) vindt het onverantwoord.

Ruim twee derde van de leerkrachten (69%) vindt dat het kabinet beter had kunnen wachten op de uitkomsten van het RIVM-onderzoek naar de verspreiding van het virus in gezinnen. Maar desondanks vindt een substantieel deel van de leerkrachten dat vindt dat het kabinet eigenlijk had moeten wachten, het prima dat het kabinet toch tot het openen van de basisscholen op 11 mei heeft besloten.

Vertrouwen in de verschillende partijen – kritisch over minister Slob

Ondanks dat leerkrachten kritisch zijn over het opengaan van de school op 11 mei a.s., is er over het algemeen wel vertrouwen in de verschillende partijen: 63% heeft veel vertrouwen in de wijze waarop het kabinet de coronacrisis aanpakt (12% niet) en 59% heeft veel vertrouwen in het RIVM (13% niet).

Beduidend minder leerkrachten hebben vertrouwen in de wijze waarop minister Slob de coronacrisis voor het basisonderwijs aanpakt: 38% van de leerkrachten heeft daar veel vertrouwen in, 28% niet.

De meeste scholen kiezen voor 'hele dagen onderwijs' en voor 'halve groepen'

Bijna driekwart van de leerkrachten (72%) geeft aan dat hun school ervoor kiest aan alle leerlingen hele dagen onderwijs op school te verzorgen (en dat betekent dat alle leerlingen volle dagen naar school komen, maar dan bijvoorbeeld alleen op de maandag en woensdag en andere leerlingen op de dinsdag en donderdag). Eén op de zeven leerkrachten (15%) geeft aan dat hun school ervoor kiest om alle leerlingen halve dagen onderwijs op school te verzorgen en dat betekent dat alle leerlingen elke dag een halve dag naar school gaan.

De overgrote meerderheid van de leerkrachten geeft aan dat hun school kiest voor het gaan werken met halve groepen (*bijv.* de helft van de leerlingen van groep 4 komt op maandag en woensdag, de andere helft op dinsdag en donderdag). Een kleine groep (6%) geeft aan dat hun school ervoor kiest om volledige groepen naar school te laten komen (dus alle leerlingen uit een groep op dezelfde dagen/dagdelen).

2 INLEIDING

Sinds 16 maart 2020 zijn de basisscholen door de coronacrisis gesloten. Inmiddels is bekendgemaakt dat de basisscholen weer gedeeltelijk geopend zullen worden op 11 mei 2020.

Wij hebben (in samenwerking met het AD) in kaart gebracht wat leerkrachten hiervan vinden. We hebben leerkrachten een vrij uitgebreide vragenlijst voorgelegd. De eerste resultaten van dit onderzoek zijn gepresenteerd in een rapport dat op 4 mei 2020 is verschenen (te downloaden op www.duo-onderwijsonderzoek.nl/recente-onderzoeken). In dit rapport bespreken we alle resultaten van het onderzoek.

3 ONDERZOEKSOPZET

Onderzoeksmethode

Het onderzoek naar het (gedeeltelijk) heropenen van de basisscholen is uitgevoerd onder leerkrachten in het basisonderwijs. Voor het onderzoek hebben we met name gebruikgemaakt van het Online Panel Leerkrachten Basisonderwijs. Dit panel telt circa 2.800 leerkrachten (evenredig verdeeld over de groepen 1 tot en met 8) die voor ons (DUO) en onze opdrachtgevers met regelmaat onderwijsrelevante vragenlijsten invullen. Dit panel is representatief naar achtergrondkenmerken als regio, denominatie en schoolgrootte (uitgedrukt in het aantal leerlingen op school). Een deel van deze leerkrachten (zie hieronder) hebben we benaderd voor deelname aan het onderzoek.

Respons

We hebben een netto-respons van $n = 1.250$ leerkrachten gerealiseerd, dat wil zeggen dat 1.250 leerkrachten de (online) vragenlijst volledig hebben ingevuld.

We hebben de leerkrachten op 30 april om 12.00 uur per e-mail uitgenodigd om de vragenlijst in te vullen, op vrijdag 1 mei eind van de dag was de netto-respons van $n = 1.250$ leerkrachten gerealiseerd.

Onderzoeksgroep	Aantal benaderd	Respons	% respons
Leerkrachten werkzaam op basisscholen	2.135	1.250	59%

Voor de responsverantwoording verwijzen we u naar de bijlage.

4 RESULTATEN

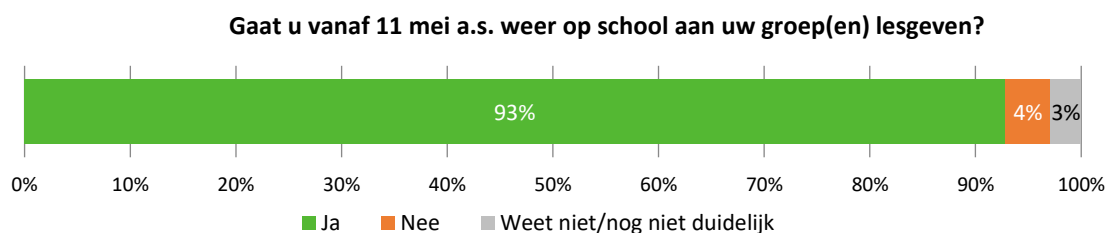
In deze paragraaf volgen de resultaten van het onderzoek. We hebben gekeken naar mogelijke verschillen naar leeftijd van de leerkrachten en daarbij de volgende categorieën onderscheiden:

- jonger dan 25 jaar;
- 25 – 30 jaar;
- 31 – 40 jaar;
- 41 – 50 jaar;
- 51 – 60 jaar;
- 61 jaar of ouder.

Daar waar er significante (en relevante) verschillen zijn, hebben we die in de rapport weergegeven.

4.1 Weer naar school (of niet)

Vrijwel alle leerkrachten (93%) geven aan dat zij vanaf 11 mei a.s. weer op school les gaan geven aan hun groep(en). Eén op de 25 leerkrachten (4%) geeft aan dat hij/zij zelf nog geen les gaat geven op school. De overige 3% van de leerkrachten weet nog niet of hij/zij zelf les gaat geven op school.

Wanneer we kijken naar de verschillen tussen leeftijdsgroepen, valt op dat leerkrachten die 61 jaar of ouder zijn (n = 107) significant minder vaak aangeven dat ze vanaf 11 mei a.s. weer op school gaan lesgeven (van deze groep gaat 81% vanaf 11 mei weer aan te werk).

We hebben de leerkrachten die aangeven geen les op school te gaan geven of nog niet weten of zij les gaan geven op school (n = 90) gevraagd wat hun redenen zijn om niet met ingang van 11 mei weer op school les te gaan geven.

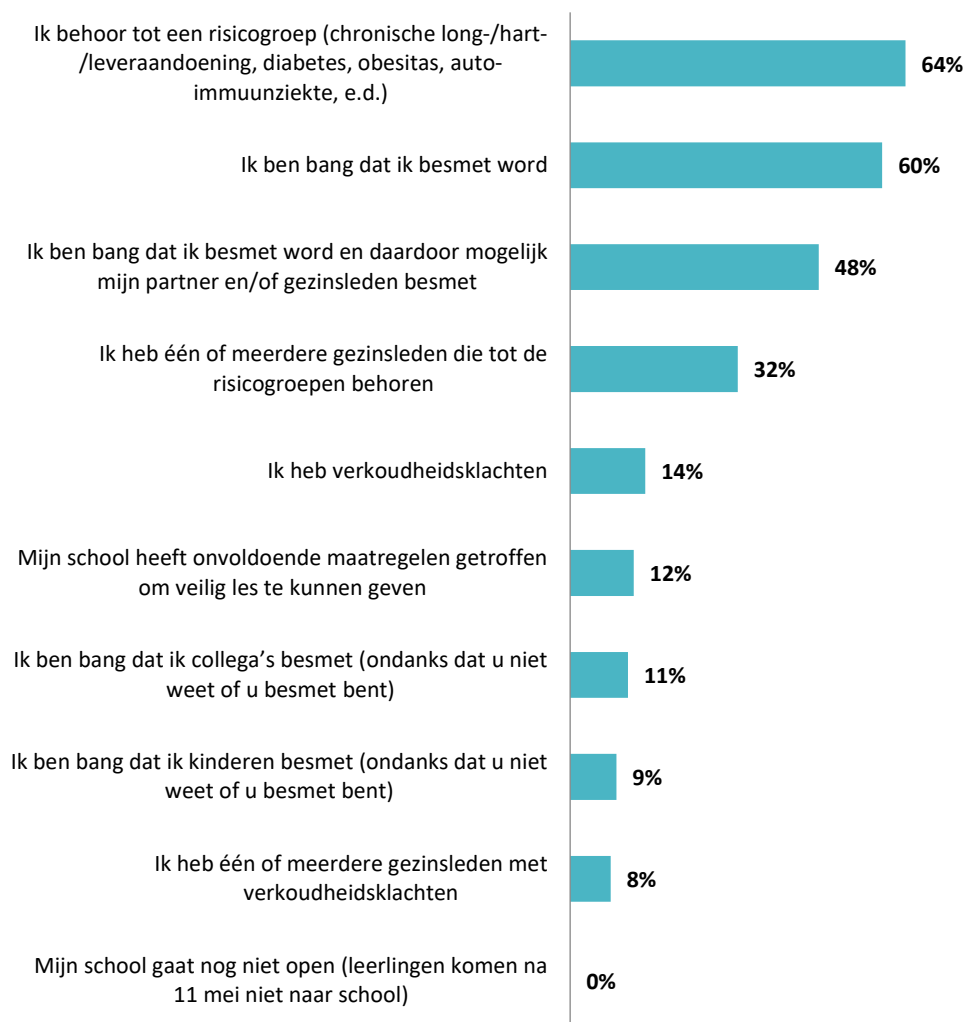
Hiertoe hebben we de leerkrachten een lijst met mogelijke redenen voorgelegd. Ze konden voor elk van deze mogelijke redenen aangeven of dit voor hen daadwerkelijk een reden is om nog niet op school les te gaan geven. De meest genoemde redenen zijn (zie de volgende pagina voor alle resultaten):

- Ik behoor tot een risicogroep (64% van de leerkrachten geeft dit aan);
- Ik ben bang dat ik besmet word (60%);
- Ik ben bang dat ik besmet word en daardoor mogelijk mijn partner en/of gezinsleden besmet (48%);
- Ik heb één of meerdere gezinsleden die tot de risicogroep behoren (32%).

Vervolgens hebben we de leerkrachten gevraagd of zij nog andere redenen hebben om nog niet op school les te gaan geven. Hierbij zijn de volgende aanvullende redenen door enkele leerkrachten genoemd:

- Het voelt op dit moment nog niet veilig;
- Er is nog veel onduidelijkheid op school;
- Ik heb verlof.

Kunt u per mogelijke reden aangeven of het voor u een reden is geweest om niet met ingang van 11 mei weer – op school – les te gaan geven?
- % leerkrachten waarvoor dit (mede) een reden is geweest -

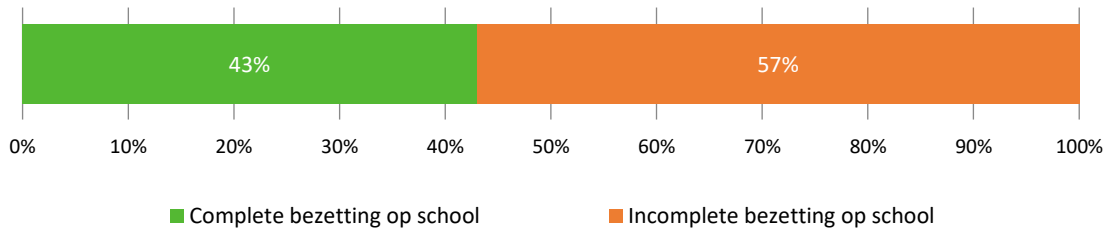

Vervolgens hebben we gevraagd hoeveel leerkrachten er in totaal op school werkzaam zijn en welk aandeel daarvan weer met ingang van 11 mei naar school komt. De meeste leerkrachten (920 van de 1.250) hebben hier een duidelijk beeld van.

In totaal geeft 43% van de leerkrachten aan dat de bezetting op school compleet zal zijn met ingang van 11 mei. De overige 57% geeft aan dat er met ingang van 11 mei nog geen volledige bezetting op school zal zijn. Op deze scholen (die dus starten zonder volledige bezetting) komen gemiddeld drie leerkrachten niet naar school op 11 mei.

Bezetting op school

- Op basis van het verschil tussen het aantal leerkrachten dat werkzaam is op school en het aantal leerkrachten dat met ingang van 11 mei weer naar school gaat komen -

Openen van de basisscholen op 11 mei 2020

De leerkrachten die aangeven dat zij niet met een volledige bezetting op school zullen starten (n = 529), hebben we gevraagd in hoeverre dit problemen gaat opleveren voor het verzorgen van het onderwijs voor alle leerlingen.

Eén op de twaalf leerkrachten (8%) geeft aan dat dit grote problemen gaat opleveren voor het verzorgen van onderwijs voor alle leerlingen. We hebben deze leerkrachten (n = 44) gevraagd om hun antwoord toe te lichten. De volgende toelichtingen zijn gegeven:

- Er is geen of weinig vervanging beschikbaar;
- Er was al een lerarentekort buiten de coronacrisis om. Dit wordt nu nog erger.

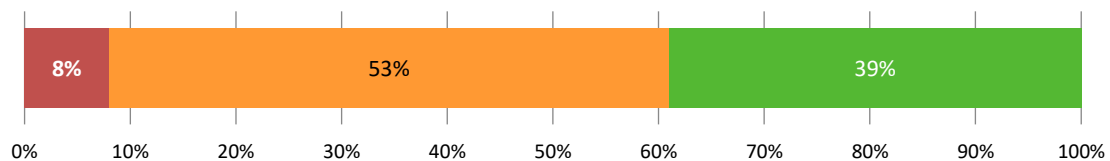
Ruim de helft van de leerkrachten (53%) geeft aan dat dit wel problemen gaat opleveren, maar dat deze problemen te overzien zijn. We hebben deze leerkrachten (n = 279) gevraagd om hun antwoord toe te lichten. De volgende toelichtingen zijn gegeven:

- Leerkrachten die wel werken, vangen de tekorten op;
- De school heeft invalleerkrachten geregeld;
- Leerkrachten die binnen de risicogroep vallen, blijven thuis;
- Assistenten, begeleiders, stagiaires of studenten nemen een deel van het werk op zich;
- Leerkrachten die thuisblijven verzorgen onderwijs op afstand.

Twee op de vijf leerkrachten (39%) geeft aan dat dit geen problemen gaat opleveren. We hebben deze leerkrachten (n = 206) gevraagd om hun antwoord toe te lichten. De volgende toelichtingen zijn gegeven:

- Collega's vangen de tekorten op;
- Invalidocenten of assistenten vangen het op;
- We regelen intern goed hoe het tekort wordt opgevangen.

Niet alle leerkrachten op uw schoollocatie gaan weer op school lesgeven. Levert dit voor uw schoollocatie problemen op voor het verzorgen van het onderwijs voor alle leerlingen?

- Ja, dat levert grote problemen op
- Ja, dat levert wel problemen maar die zijn te overzien (lossen we met andere woorden wel op)
- Nee, dat levert geen problemen op

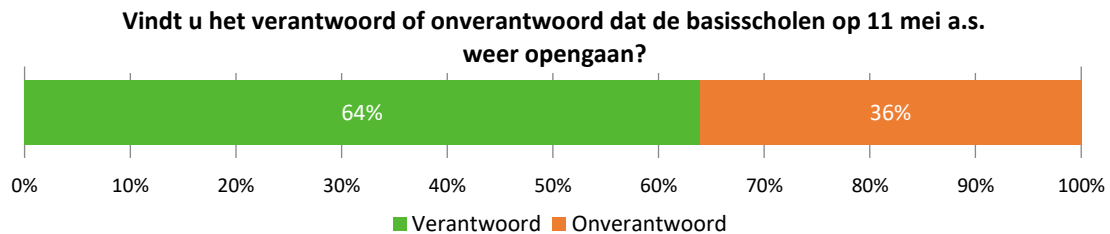
4.2 Vertrouwen in de besluitvorming

Twee op de drie leerkrachten (64%) is van mening dat de heropening van de scholen per 11 mei een verantwoorde beslissing is. We hebben deze leerkrachten (n = 799) gevraagd om hun antwoord toe te lichten. De volgende toelichtingen zijn gegeven:

- Met goede richtlijnen en afspraken is het een verantwoorde keuze (27%);
- Ik vertrouw op het advies van de experts (18%);
- Ondanks dat ik het een verantwoorde keuze vind, heb ik wel twijfels (12%);
- Belangrijk om dingen weer op te gaan pakken (12%);
- Het is belangrijk voor de kinderen en voor de ouders (6%).

Eén op de drie leerkrachten (36%) vindt deze beslissing onverantwoord. We hebben deze leerkrachten (n = 451) gevraagd om hun antwoord toe te lichten. De volgende toelichtingen zijn gegeven:

- Er is momenteel nog te veel onzekerheid, onderzoeken zijn nog onvolledig (38% van de leerkrachten geeft dit aan);
- De maatregelen zijn moeilijk vol te houden binnen de school (13%);
- Er is nog veel wetenschappelijke verdeeldheid (13%);
- Er heerst angst voor besmetting onder het personeel (8%);
- Basisscholen worden als proeflocatie gebruikt (7%);
- Scholen zijn onvoldoende uitgerust en krijgen te weinig ondersteuning (5%).

Verschillen naar leeftijd van de leerkrachten

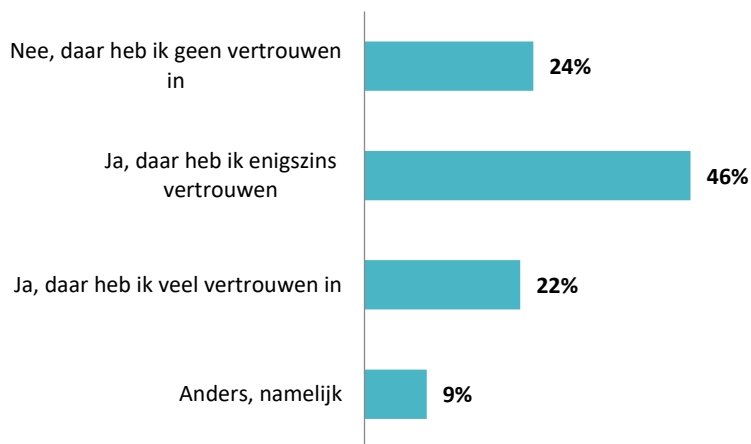
Leerkrachten die 61 jaar of ouder zijn (n = 107) geven significant vaker aan dat ze de beslissing onverantwoord vinden (van deze groep vindt 49% de beslissing niet verantwoord).

Het kabinet heeft het besluit om de basisscholen op 11 mei a.s. weer te openen onderbouwd met een advies van het Outbreak Management Team (OMT). Uit dit advies bleek onder meer dat het risico van overdracht van het virus van kinderen aan volwassenen buitengewoon gering is.

Eén op de vier leerkrachten (24%) geeft aan geen vertrouwen te hebben in de onderbouwing van het OMT wat betreft de overdracht van het virus van kinderen op volwassenen.

Bijna de helft van de leerkrachten (46%) heeft enigszins vertrouwen in de onderbouwing van het OMT en één op de vijf leerkrachten (22%) heeft veel vertrouwen in de onderbouwing van het OMT.

Heeft u vertrouwen in de onderbouwing van het OMT wat betreft de overdracht van het virus van kinderen op volwassenen?

Leerkrachten die de bovenstaande vraag hebben beantwoord met 'Anders, namelijk' (n = 109), hebben de volgende zaken het meest genoemd:

- De berichten hierover zijn tegenstrijdig;
- De onderzoeken zijn nog niet compleet of nog niet afgerond;
- Er is nog veel onduidelijkheid rondom dit vraagstuk;
- Een recent onderzoek in Duitsland geeft een ander beeld;
- Ik wil wel vertrouwen hebben, maar ik krijg te veel twijfel;
- Elk land doet iets anders.

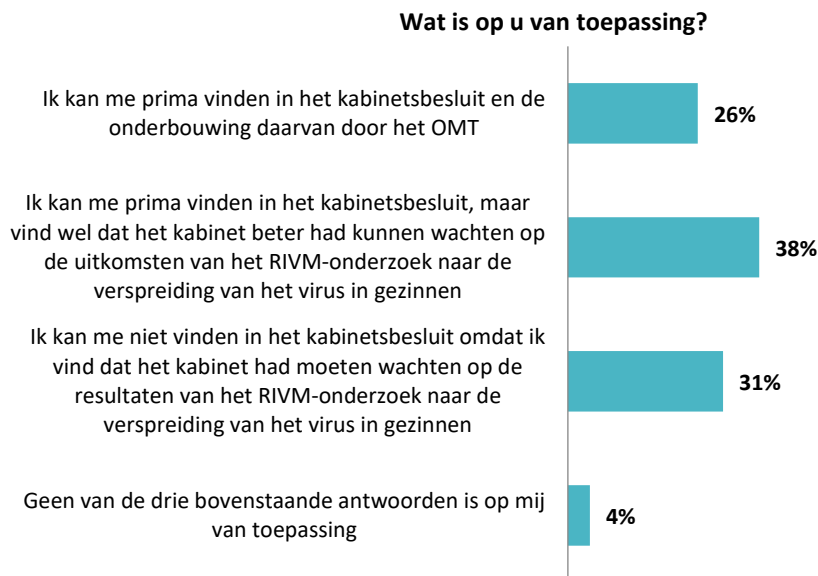
Verschillen naar leeftijd van de leerkrachten

Leerkrachten die 61 jaar of ouder zijn (n = 107) geven significant vaker aan dat ze geen vertrouwen hebben in de onderbouwing van het OMT (van deze groep geeft 36% dit aan).

Het kabinet heeft bij het besluit om de basisscholen op 11 mei a.s. weer te openen niet gewacht op de uitkomsten van het RIVM-onderzoek naar de verspreiding van het virus in gezinnen (en met name ook naar de besmettelijkheid van kinderen in gezinnen). Het advies van het OMT dat de basis vormde voor het besluit van het kabinet is grotendeels gebaseerd op literatuuronderzoek, andere onderzoeken die in Nederland zijn verricht en ervaringen/onderzoeken uit het buitenland.

Twee op de drie leerkrachten (64%) kan zich prima vinden in het kabinetsbesluit, maar slechts één op de vier leerkrachten (26%) kan zich daarnaast vinden in de onderbouwing van het OMT. Twee op de vijf leerkrachten (38%) is van mening dat het kabinet toch beter had kunnen wachten op de uitkomsten van het RIVM-onderzoek (hoewel ze zich prima kunnen vinden in het kabinetsbesluit).

Eén op de drie leerkrachten (31%) kan zich niet vinden in het kabinetsbesluit, omdat ze vinden dat het kabinet had moeten wachten op de uitkomsten van het RIVM-onderzoek.

Leerkrachten die de bovenstaande vraag hebben beantwoord met 'Geen van de drie bovenstaande antwoorden is op mij van toepassing' (n = 55), hebben de volgende zaken het meest genoemd:

- Ik heb er zelf te weinig verstand van;
- Ik kan me deels vinden in de onderbouwing;
- Het is moeilijk om in dit stadium te zeggen wat gaat werken en wat niet;
- Er is veel tegenstrijdige informatie;
- Ik snap dat de scholen weer open moeten op een bepaald moment.

Verschillen naar leeftijd van de leerkrachten

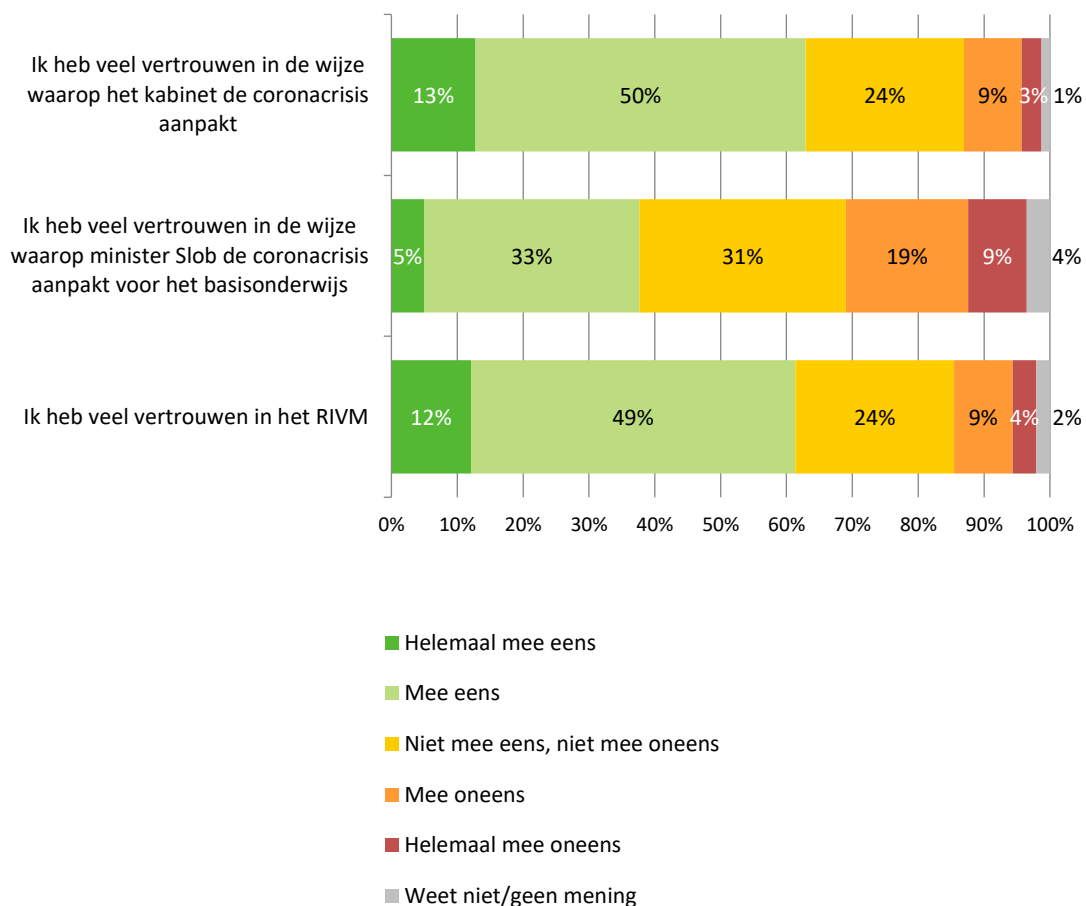
Leerkrachten die 61 jaar of ouder zijn (n = 107) geven significant vaker aan dat ze zich niet kunnen vinden in het kabinetsbesluit, omdat ze vinden dat het kabinet had moeten wachten op de uitkomsten van het RIVM-onderzoek (van deze groep geeft 43% dit aan).

We hebben de leerkrachten drie stellingen voorgelegd over het vertrouwen dat zij hebben in:

- het RIVM;
- de wijze waarop het kabinet de coronacrisis aanpakt;
- de wijze waarop minister Slob de coronacrisis aanpakt voor het basisonderwijs.

Drie op de vijf leerkrachten geven aan veel vertrouwen te hebben in de wijze waarop het kabinet de coronacrisis aanpakt (63%) en veel vertrouwen te hebben in het RIVM (61%). Relatief weinig leerkrachten (38%) hebben veel vertrouwen in de aanpak van de coronacrisis in het basisonderwijs door minister Slob.

Kunt u aangeven of u het met deze stellingen eens of juist oneens bent?

4.3 Hoe scholen invulling geven aan de situatie vanaf 11 mei

De basisscholen gaan in eerste instantie gedeeltelijk open. Scholen kunnen hier op verschillende manieren invulling aan geven.

De meest gekozen invulling is om alle leerlingen volle dagen naar school te laten komen (72% van de leerkracht geeft dit aan), maar niet allemaal tegelijkertijd. In dit geval gaat iedere leerling op twee of drie dagen in de week naar school.

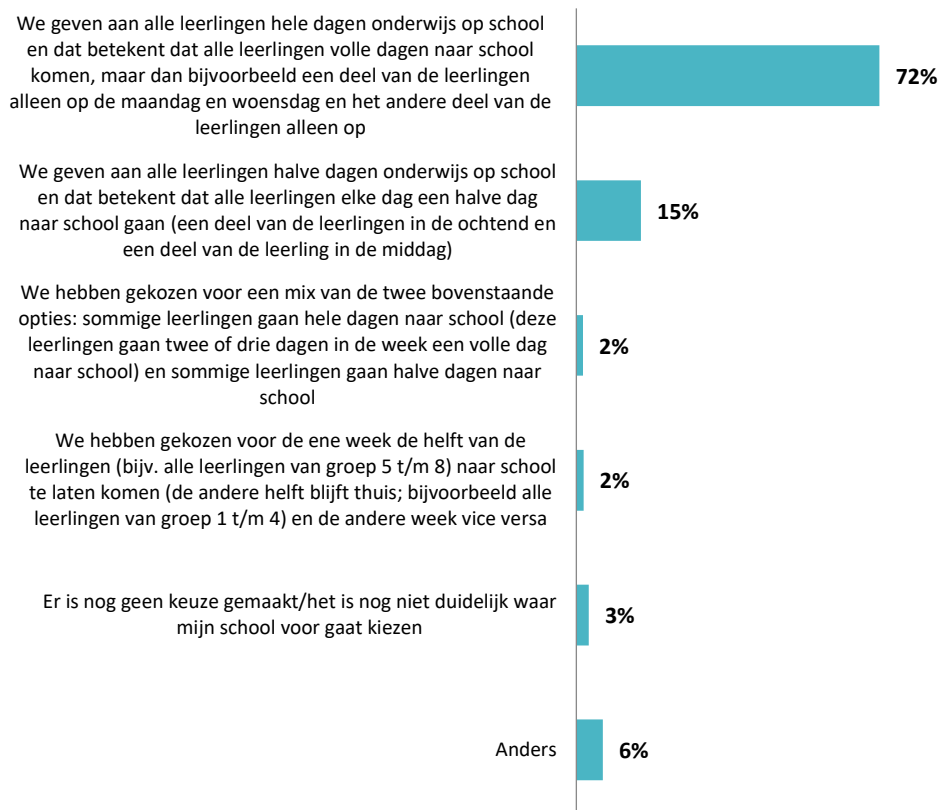
Eén op de zeven leerkrachten (15%) geeft aan dat hun school ervoor kiest om alle leerlingen halve dagen naar school te laten komen. Iedere leerling gaat dan iedere dag naar school, maar alleen in de ochtend of in de middag.

Eén op de vijftig leerkrachten (2%) geeft aan dat hun school kiest voor een mix van de bovenstaande twee opties.

Eén op de vijftig leerkrachten (2%) geeft aan dat hun school ervoor kiest om leerlingen om de week naar school te laten komen. In dit geval gaat iedere leerling om de week volle dagen naar school.

Tot slot geeft één op de dertig leerkrachten (3%) aan dat het nog niet duidelijk is welke invulling er op hun school gehanteerd gaat worden.

Voor welke optie heeft uw school gekozen?

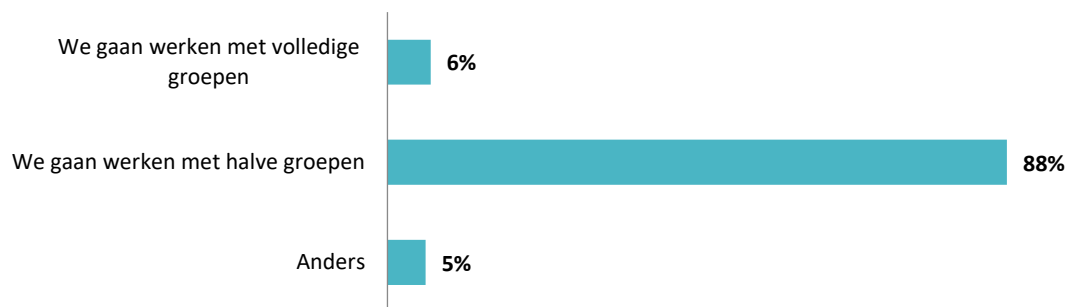

Naast de keuze op welke dagen/dagdelen leerlingen naar school zullen gaan, kunnen scholen er ook nog voor kiezen om volledige groepen of halve groepen gelijktijdig naar school te laten komen.

De meest gekozen invulling is: halve groepen tegelijk naar school laten komen (88% van de leerkrachten geeft dit aan). In zo'n geval gaat bijvoorbeeld de helft van alle leerlingen uit groep 3 op één moment naar school en de andere helft op het andere moment.

Eén op de zestien leerkrachten (6%) geeft aan dat hun school ervoor kiest hele groepen tegelijk naar school te laten komen. In zo'n geval gaan bijvoorbeeld alle leerlingen van groep 3 op hetzelfde moment naar school.

En kiest uw school ervoor om volledige groepen (dus alle leerlingen uit een groep) naar school te laten komen of halve groepen (bijv. de helft van de leerlingen van groep 4 komt op maandag en woensdag, de andere helft op dinsdag en donderdag)?

We hebben de leerkrachten die al een duidelijk beeld hebben van de gekozen invulling op hun school (n = 1.086) gevraagd in hoeverre zij zich en het team kunnen vinden in de gekozen invulling.

Vier op de vijf leerkrachten (81%) geeft aan zich persoonlijk in beide keuzes – hele/halve dagen en hele/halve groepen – te kunnen vinden. De volgende toelichtingen zijn hierbij gegeven:

- We zijn met het team gezamenlijk tot dit besluit gekomen;
- De manier waarop wij het georganiseerd hebben geeft zo min mogelijk verplaatsingen;
- Met halve klassen is beter mogelijk de 1,5 meter aan te houden;
- Het is goed dat kinderen weer elke dag op school zijn;
- Het is goed dat we kinderen een hele dag kunnen zien en spreken;
- We werken volgens de protocollen en richtlijnen van de overheid.

Eén op de twintig leerkrachten (5%) geeft aan zich alleen te kunnen vinden in de keuze voor hele/halve dagen, maar niet in de keuze voor hele/halve groepen. De volgende toelichtingen zijn hierbij gegeven:

- Ik zou liever hele klassen les geven;
- Het is veel gedoe om alles te regelen;
- Ik zie te veel leerlingen op een dag.

Eén op de veertien leerkrachten (7%) geeft aan zich alleen te kunnen vinden in de keuze voor hele/halve groepen, maar niet in de keuze voor hele/halve dagen. De volgende toelichtingen zijn hierbij gegeven:

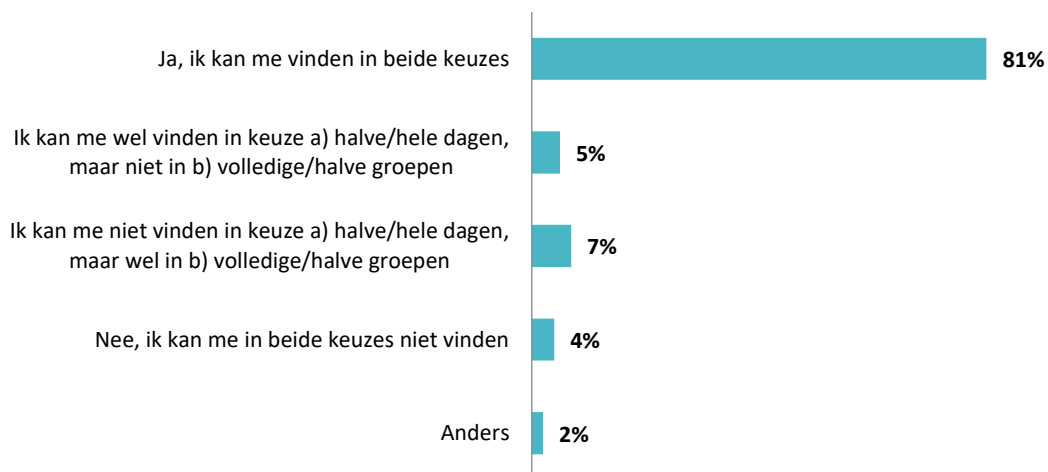
- Ik had graag met halve dagen ieder kind elke dag gezien;
- Ik had graag met hele dagen minder gedoe in en om de school gehad.

Eén op de 25 leerkrachten (4%) geeft aan zich persoonlijk in beide keuzes niet te kunnen vinden. De volgende toelichtingen zijn hierbij gegeven:

- We worden erg zwaar belast met het geregeld eromheen;
- Er is nog altijd een groot risico op besmetting.

Kunt u zich persoonlijk vinden in de keuzes die uw school heeft gemaakt wat betreft:

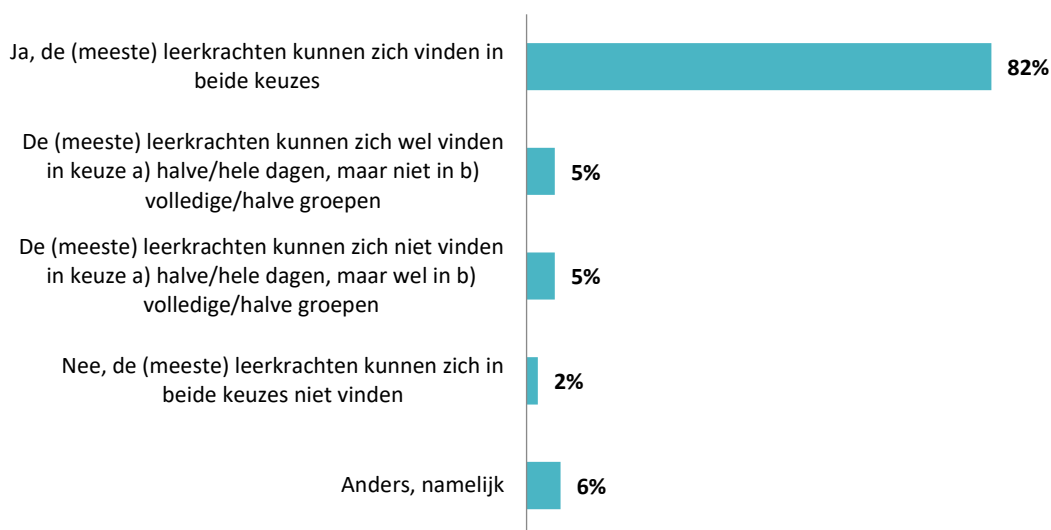
- a) *het leerlingen halve of hele dagen naar school laten gaan?*
- b) *volledige of halve groepen tegelijkertijd naar school laten gaan?*

Eén op de acht leerkrachten (12%) geeft aan dat het team zich niet kan vinden (een deel van) de gekozen invulling (2% kan zich in beide keuzes niet vinden, 5% alleen niet in de keuze voor hele/halve dagen en 5% alleen niet in de keuze voor hele/halve groepen).

En kan het team/kunnen de leerkrachten op uw school zich vinden in de keuzes die uw school heeft gemaakt wat betreft:

- a) het leerlingen halve of hele dagen naar school laten gaan?*
- b) volledige of halve groepen tegelijkertijd naar school laten ga*

4.4 Afspraken en maatregelen in de school

We hebben de leerkrachten gevraagd naar maatregelen waarover er op school afspraken gemaakt kunnen worden om de veiligheid van leerlingen en leerkrachten te beschermen.

De leerkrachten konden per maatregel aangeven of hierover op hun school (redelijk) duidelijke afspraken zijn gemaakt en – indien dit niet geval is – of zij verwachten dat hier voor 11 mei wel duidelijke afspraken over gemaakt gaan worden.

Op de meeste scholen zijn er op dit moment al (redelijk) duidelijke afspraken gemaakt over de volgende maatregelen, althans zo geven de leerkrachten aan:

- hoe ouders hun leerlingen op school 'afleveren' (85% van de leerkrachten geeft dit aan dat hierover duidelijke of redelijk duidelijke afspraken zijn gemaakt);
- het spreiden van de pauzes over de leerlingen (72%);
- hoe leerkrachten met ouders over hun kinderen communiceren (71%);
- het (frequenter dan normaliter) schoonmaken van de klaslokalen (67%);
- hoe leerkrachten met hun leerlingen omgaan (over bijv. het al dan niet afstand houden) (67%);
- hoe het personeel in de teamruimte/personeelskamer met elkaar omgaat (67%).

Aangezien er voor veel scholen tussen de meivakantie en 11 mei nog één schoolweek beschikbaar is, kan het zijn dat er over sommige maatregelen nog afspraken gemaakt gaan worden.

Wanneer we kijken naar de verwachte situatie op 11 mei (het aandeel leerkrachten dat aangeeft dat er op dit moment al – redelijk – duidelijke afspraken over zijn gemaakt plus het aandeel leerkrachten dat verwacht dat dit voor 11 mei nog zal gebeuren), zien we dat er bij de heropening van de scholen met name afspraken gemaakt zullen zijn over de volgende maatregelen:

- hoe ouders hun leerlingen op school 'afleveren' (99% van de leerkrachten geeft dit aan dat op 11 mei op hun school hierover duidelijke of redelijk duidelijke afspraken zijn gemaakt);
- het spreiden van de pauzes over de leerlingen (96%);
- hoe leerkrachten met ouders over hun kinderen communiceren; (96%);
- het (frequenter dan normaliter) schoonmaken van de klaslokalen (92%);
- hoe leerkrachten met hun leerlingen omgaan (over bijv. het al dan niet afstand houden; 93%);
- hoe het personeel in de teamruimte/personeelskamer met elkaar omgaat (94%);
- het 'ruimtelijk verdelen van het schoolplein' over de verschillende groepen (90%);
- looproutes in school waaraan leerlingen zich moeten houden (90%).

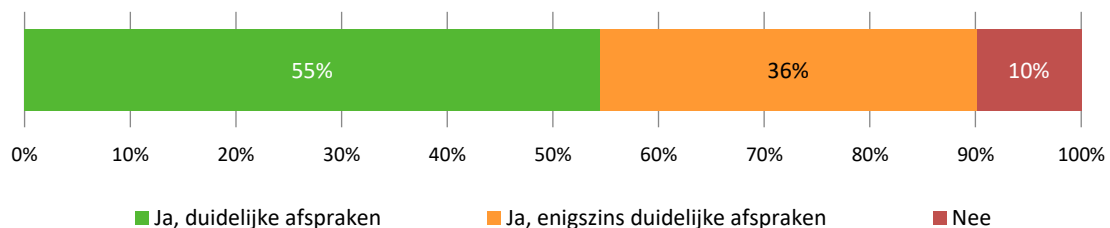
Zijn er op uw school afspraken gemaakt over ... ?

Voor welke optie scholen ook kiezen (leerlingen om de twee of drie dagen een hele dag op school of leerlingen elke dag een halve dag op school), leerlingen zijn de helft van de tijd niet op school. We hebben de leerkrachten gevraagd in hoeverre er duidelijke afspraken zijn gemaakt over de invulling van het onderwijs op de momenten dat leerlingen niet op school zijn.

Ruim de helft van de leerkrachten (55%) geeft aan dat hier duidelijke afspraken over zijn gemaakt, één op de drie leerkrachten (36%) geeft aan dat hier enigszins duidelijke afspraken over zijn gemaakt en één op de tien leerkrachten (10%) geeft aan dat hier geen afspraken over zijn gemaakt.

Zijn er op uw school duidelijke afspraken gemaakt over hoe het onderwijs voor de leerlingen eruit ziet als deze niet op school zijn?

We hebben de leerkrachten die aangeven dat hier (enigszins) duidelijke afspraken over zijn gemaakt (n = 1.128), gevraagd om de gemaakte afspraken (over hoe het onderwijs voor leerlingen eruit gaat zien als zij niet op school zijn) kort te omschrijven.

De volgende afspraken werden het vaakst genoemd:

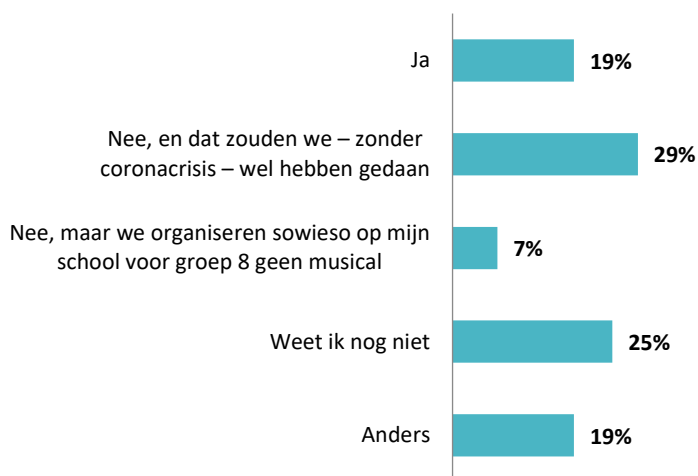
- Kinderen krijgen via afstandsonderwijs instructie;
- Op school krijgen ze instructies, en thuis werken ze zelfstandig;
- De leerlingen krijgen een takenlijst/weektaak mee;
- Leerlingen krijgen de kernvakken op school, en de rest doen ze thuis;
- Kinderen die thuis zijn, kunnen de les op school vanaf thuis volgen;
- Er worden verder geen instructies meer gegeven aan de leerlingen, ze werken thuis zelfstandig;
- Voor thuis krijgen leerlingen vooral herhalingsstof mee;
- De leerkrachten die niet voor de klas staan, verzorgen het thuisonderwijs.

Veel scholen organiseren aan het einde van het schooljaar voor groep 8 een musical. We hebben de leerkrachten van groep 8 (n = 224) gevraagd of zij de musical dit jaar alsnog door (kunnen) laten gaan.

Allereerst geeft één op de veertien leerkrachten (7%) aan dat er op hun school ook normaal gesproken geen groep 8 musical wordt georganiseerd.

Eén op de vijf leerkrachten (19%) geeft aan dat de groep 8 musical dit jaar wel zal doorgaan, terwijl ruim een kwart van de leerkrachten (29%) aangeeft dat ze de musical door de coronacrisis niet laten plaatsvinden.

Gaat de musical dit schooljaar voor leerlingen groep 8 plaatsvinden?

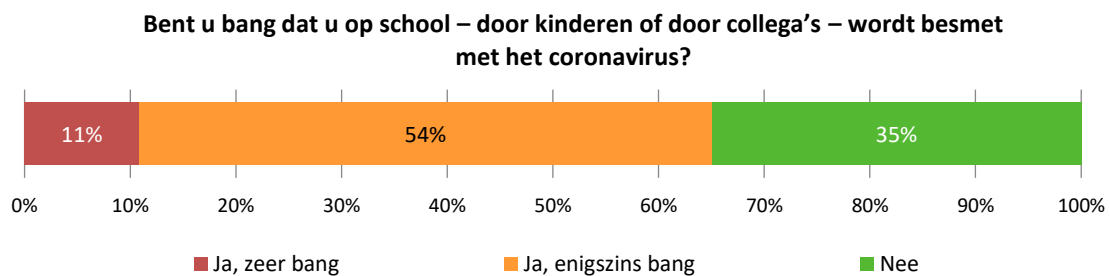
Leerkrachten die aangeven dat de groep 8 musical dit jaar wel zal doorgaan (n= 42), hebben we gevraagd op welke manier de musical zal worden georganiseerd (welke aanpassingen worden er gedaan?). De volgende aanpassingen worden het vaakst genoemd:

- De ideeën voor het laten doorgaan van de musical zijn we nog aan het ontwikkelen;
- We maken een film/we nemen de musical op.
- We wachten verdere instructies van het kabinet af en bepalen dan hoe we de musical gaan laten plaatsvinden.

4.5 Angst (of niet) voor het Coronavirus

We hebben de leerkrachten gevraagd of zij bang zijn om op school te worden besmet met het coronavirus of om anderen hiermee te besmetten.

Twee op de drie leerkrachten (65%) geeft aan bang te zijn om op school zelf besmet te raken (11% is hier zeer bang voor en 54% is hier enigszins bang voor).

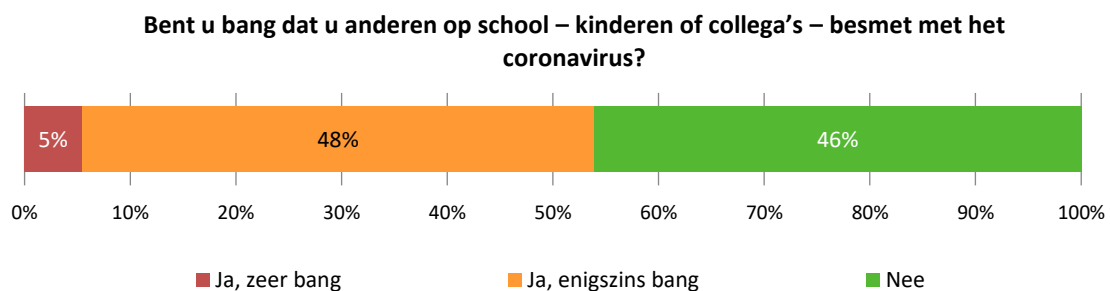

Verschillen naar leeftijd van de leerkrachten

Leerkrachten die 51-60 jaar zijn (n = 297) en leerkrachten die 61 jaar of ouder zijn (n = 107) geven significant vaker aan dat ze enigszins bang zijn om door kinderen of collega’s te worden besmet:

- *51-60 jaar:* 61% geeft aan hier enigszins bang voor te zijn en 27% geeft aan hier niet bang voor te zijn.
- *61 jaar of ouder:* 69% geeft aan hier enigszins bang voor te zijn en 15% geeft aan hier niet bang voor te zijn.

Ruim de helft van de leerkrachten (53%) geeft aan bang te zijn om op school anderen te besmetten (5% is hier zeer bang voor en 48% is hier enigszins bang voor).

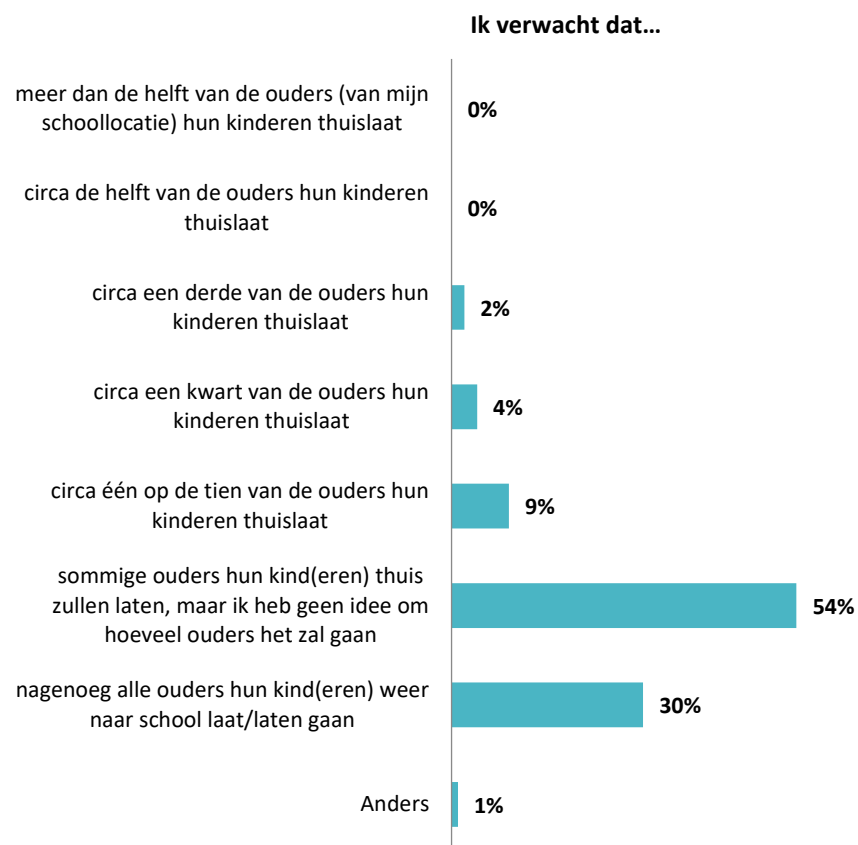
Vervolgens hebben we aan de leerkrachten gevraagd of zij verwachten dat ouders van hun schoollocatie kinderen thuis houden (en in welke mate).

Ruim de helft van de leerkrachten verwacht dat sommige kinderen nog wel thuis gehouden zullen worden, maar dat ze nog niet precies weten hoeveel dat er zullen zijn (54% van de leerkrachten geeft dit aan).

Eén op drie leerkrachten (30%) verwacht dat (nagenoeg) alle kinderen weer naar school zullen komen.

Eén op de zeven leerkrachten (15%) verwacht dat een substantieel deel van de leerlingen nog thuis gehouden zal worden (9% denkt dat één op de tien kinderen nog thuis gehouden zal worden, 4% van de leerkrachten dat dit circa een kwart van de kinderen zal zijn en 2% van de leerkrachten dat dit circa een derde van de kinderen zal zijn).

Verwacht u dat ouders van uw schoollocatie hun kinderen thuis laten?

4.5 Voorgelegde stellingen

Tot slot hebben we de leerkrachten veertien stellingen voorgelegd over de heropening van de basisscholen. We tonen op de pagina's 24 en 25 twee grafieken: een grafiek met de resultaten op positief geformuleerde stellingen en een grafiek met de resultaten op negatief geformuleerde stellingen. Voor de legenda van beide grafieken geldt echter dat de kleuren groen (licht en donker) corresponderen met een gewenste/positieve bevinding en de kleuren rood (licht en donker) met een minder gewenste/negatieve bevinding.

Hieronder bespreken we de meest opvallende resultaten.

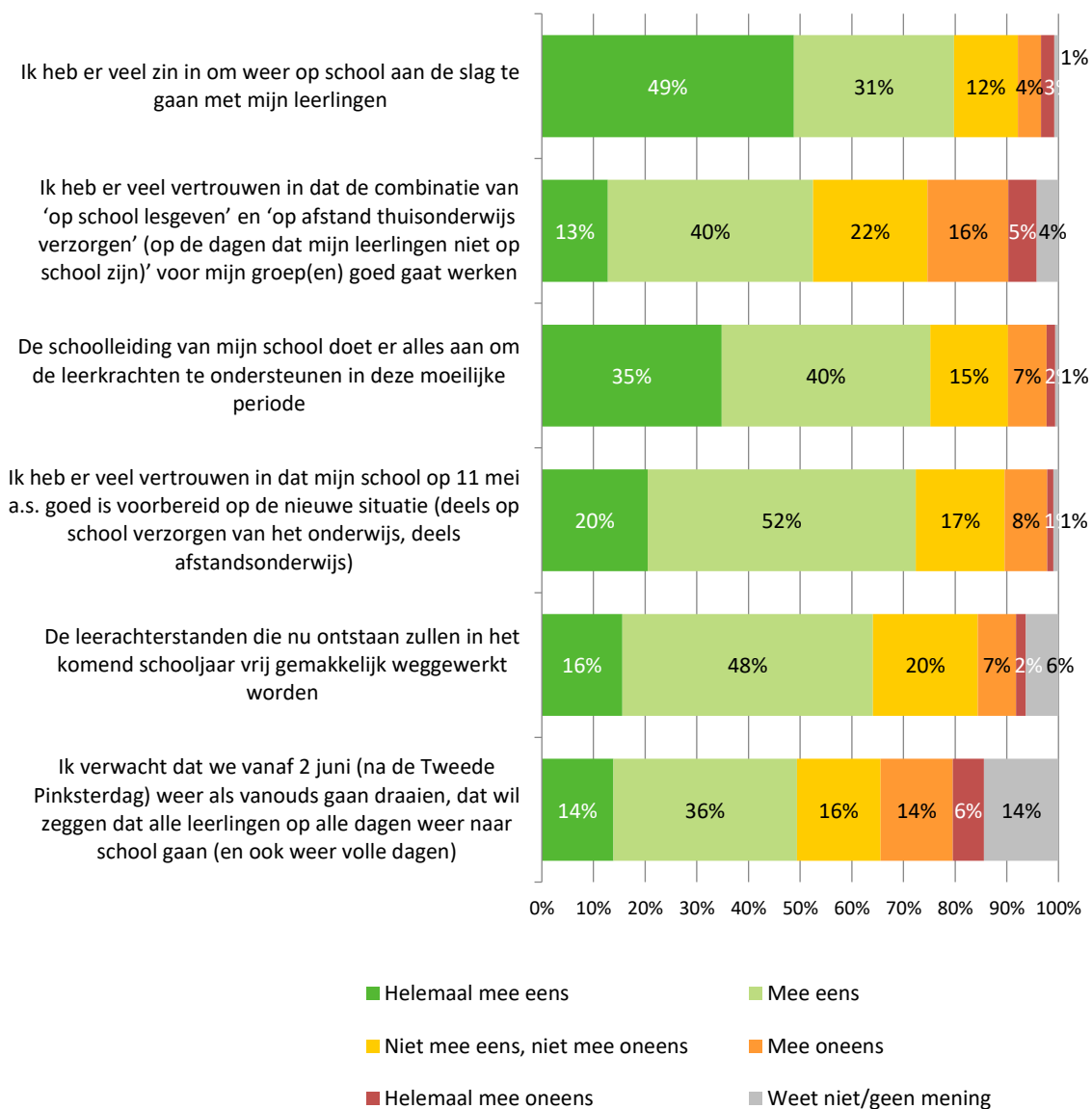
Bij de positief geformuleerde stellingen vallen de volgende resultaten op:

- Vier op de vijf leerkrachten (80%) heeft er veel zin in om weer op school aan de slag te gaan;
- Driekwart van de leerkrachten (75%) voelt zich in sterke mate gesteund door de schoolleiding;
- Driekwart van de leerkrachten (72%) heeft er veel vertrouwen dat hun school goed is voorbereid op de nieuwe situatie;
- Drie op de vijf leerkrachten (60%) verwacht dat leerlingen zonder grote leerachterstanden zullen overgaan naar de volgende groep. Hiernaast geeft twee derde van de leerkrachten (64%) aan dat eventuele leerachterstanden volgend schooljaar vrij gemakkelijk weggewerkt kunnen worden.

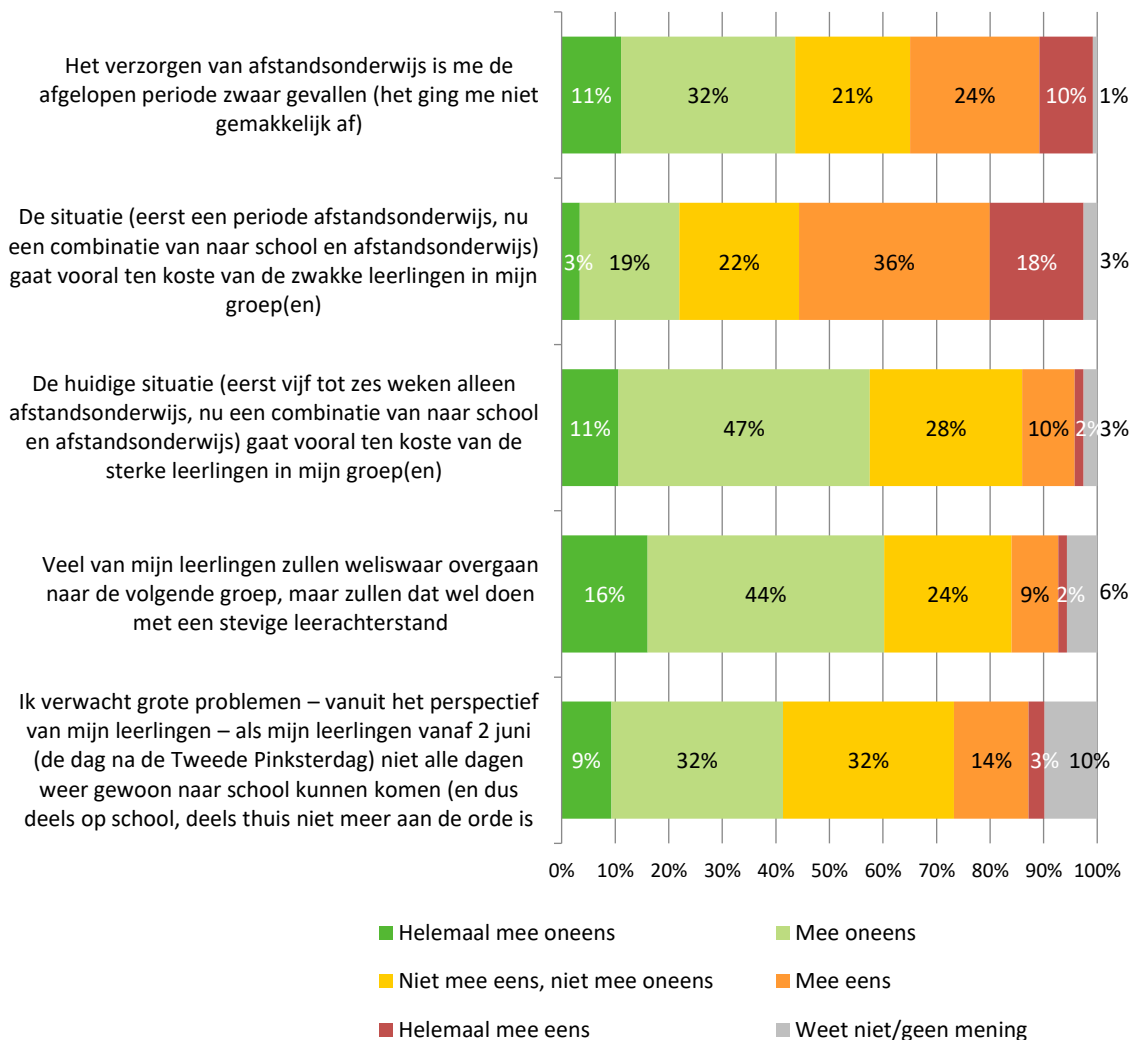
Bij de negatief geformuleerde stellingen vallen de volgende resultaten op:

- Eén op de vijf leerkrachten (21%) geeft aan dat zij er niet veel vertrouwen in hebben dat de combinatie tussen fysiek onderwijs en afstandsonderwijs goed gaat werken;
- Eén op de drie leerkrachten (35%) geeft aan dat het verzorgen van afstandsonderwijs hen de afgelopen periode zwaar is gevallen;
- Ruim de helft van de leerkrachten (54%) geeft aan dat de huidige situatie vooral ten koste gaat van de zwakkere leerlingen.

Kunt u aangeven of u het met deze (positief geformuleerde) stellingen eens of juist oneens bent?

Kunt u aangeven of u het met deze (negatief geformuleerde) stellingen eens of juist oneens bent?

Eén op de zes leerkrachten (17%) geeft aan grote problemen – vanuit het perspectief van de leerlingen – te verwachten als hun leerlingen vanaf 2 juni niet weer alle dagen naar school kunnen komen. Aan deze leerkrachten (n = 211) hebben we gevraagd dit toe te lichten. De volgende toelichtingen zijn het vaakst gegeven:

- Achterstanden worden dan te groot om nog in te halen;
- Verlies van motivatie bij zowel leerlingen als ouders;
- Leerlingen hebben het ritme en de structuur nodig.

BIJLAGE – RESPONSVERANTWOORDING

Gerealiseerde respons en representativiteit

De gerealiseerde netto-respons van leerkrachten is vergeleken met de populatie voor de kenmerken denominatie, vakantieregio en schoolgrootte. Verschillen tussen de gerealiseerde respons en de populatie op deze drie kenmerken zijn 5% of kleiner. Dat is de reden waarom we de resultaten niet hebben 'herwogen', het zal geen enkel effect hebben op de onderzoeksresultaten zoals in dit rapport beschreven.

Betrouwbaarheid van de resultaten

Om inzicht te geven in de nauwkeurigheidsmarges die op elk steekproefonderzoek van toepassing zijn, hieronder een tabel met bij verschillende netto-respons-aantallen de bijbehorende nauwkeurigheidsmarges. Hierbij is uitgegaan van een betrouwbaarheid van de resultaten van 95% (betrouwbaarheid = de mate waarin bij herhaalde meting dezelfde resultaten worden verkregen).

Netto-respons	Uitkomst 50%-50%	Uitkomst 75%-25%	Uitkomst 90%-10%
500	4,4%	3,8%	2,6%
1.250 (de in dit onderzoek gerealiseerde respons)	2,8%	2,4%	1,7%
1.500	2,5%	2,2%	1,5%

Toelichting op de tabel

Bij een netto-respons van $n = 1.250$ leerkrachten dient er bij een uitkomst van bijvoorbeeld '75% vindt het weer openen van de scholen wel verantwoord' en '25% niet' rekening mee te worden gehouden dat de werkelijke percentages zullen liggen tussen:

- wel verantwoord: 72,6% (75% -/ - 2,4%) en 77,4% (75% + 2,4%);
- niet verantwoord: 22,6 (25% -/ - 2,4%) en 27,4% (25% + 2,4%).